

Bilag 1

Evaluerings metoder

Evaluering af den selvejende
institution The Clean House

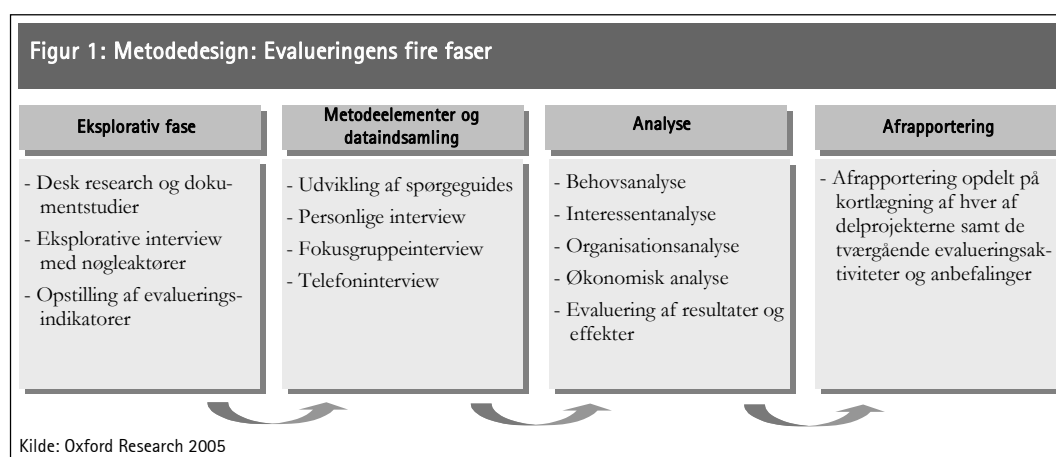
September 2005
Udarbejdet af Oxford Research A/S
for Styrelsen for Social Service

Bilag I: Evalueringens metoder

I dette bilag redegøres der dels for det evalueringsdesign, som evalueringen af The Clean House er bygget op omkring, dels for de datakilder og metoder, der er anvendt i forbindelse med afdækningen af evalueringens forskellige elementer.

1.1 Evalueringsdesign

Evalueringen af den selvejende institution The Clean House er gennemført i fire faser, som beskrevet i figur 1 nedenfor.

De fire faser, der er indgået i evalueringen, har hver især forholdt sig til dels en række del-evalueringsspørgsmål, dels en række tværgående evalueringsspørgsmål. På baggrund af besvarelsen af disse spørgsmål, har evalueringens fire faser tilsammen tilvejebragt en dokumenteret viden om, dels effekten af The Clean Houses indsats i forhold til stoffrie misbrugere og tidligere kriminelle, dels omkostningerne ved indsatsen.

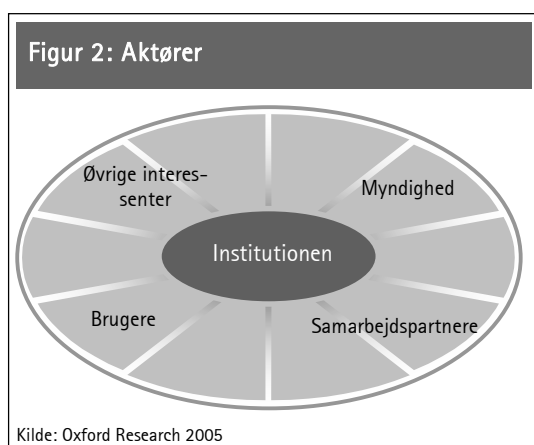
De del- og tværgående evalueringsspørgsmål, der er indgået i evalueringen af The Clean House, er præsenteret i tabel 1 på næste side.

Tabel 1: Del- og tværgående evalueringsspørgsmål	
Værestedet Clean House <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kortlægning af klienter og aktiviteter ▪ Hvordan hjælper aktiviteterne brugerne med at forblive stoffri? ▪ Sammenhæng mellem deltagelse i aktiviteter, netværk og social integration ▪ Vurdering af samarbejdet mellem den uafhængige socialrådgivning og den kommunale 	Tværgående (The Clean House) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kvantitativ og kvalitativ belysning af effekten (herunder brugertilfredshed) ▪ Relationer mellem delaktiviteter ▪ Resultatmål og opfølgning ▪ Kontrakt med den kommunale myndighed ▪ Tværsektorielt samarbejde ▪ Forvaltningsmæssig revision ▪ Brugernes syn på The Clean House ▪ Københavns Kommunes administrative myndigheds vurdering af The Clean House ▪ Kriminalforsorgens vurdering af The Clean House
Kris Danmark <ul style="list-style-type: none"> ▪ Belyse det opsøgende arbejde i fængsler ▪ Omkostninger ved forløb samt finansiering ▪ Fastholdelse og viderebehandling i udslusning, Clean House's og andres, herunder tilbagefald ▪ Vurdering af vægtningen i arbejdet i fængsler mellem visitering til behandlingsforløb og til undervisning ▪ Vurdering af det eksterne samarbejde med Kriminalforsorgen, myndighedsniveauet i Københavns Kommune m.fl. 	
Care House og Clean Home <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vurdering af den foreløbige indsats i botilbud, antal klienter pr. år, varighed af forløb mv. ▪ Omkostninger og finansiering ▪ Vurdering af samarbejde med det administrative myndighedsniveau, kriminalforsorgen mv. 	

1.2 Metoder i evalueringen af The Clean House

Evalueringen af The Clean House baserer sig på en lang række datakilder, der finder anvendelse i rapportens forskellige analyse- og evalueringselementer. Datakilderne såvel som evalueringens metodeelementer beskrives uddybende nedenfor.

1.2.1 Datakilder i evalueringen

Evalueringen baserer sig på følgende kilder til empiri:

- Dokumentstudier
- Telefoninterview
- Personlige interview

Som vist i figur 2, er evalueringen gennemført med inddragelse af flere datakilder, dvs. ved brug af datatriangulering. Helt konkret indebærer denne metode, at de kilder, der anvendes til at belyse forskellige dimensioner af The Clean House, ikke anvendes alene, men i kombination med andre kilder, der

kan sige noget om samme dimension. Dette er gjort med henblik på at styrke analysens metodiske validitet, idet konfrontationen af forskellige observationer og konklusioner fra forskellige datakilder bidrager til at modarbejde potentielle trusler mod evalueringens validitet. Med andre ord har datatrianguleringen bidraget til at formindskede risikoen for at begå fejltolkninger.

Evalueringen blev således gennemført på baggrund af følgende primære datakilder:

- **Dokumentation fra The Clean House**, herunder The Clean Houses vedtægter, tilskudsskrivelser, tilskudsansøgninger, formålsbeskrivelser, statusrapporter, referater fra bestyrelses- og personalemøder, personalets CV'er, brugerstatistik¹, mv.
- **Telefoninterview, personlige interview og fokusgrupeinterview** med:
 - Medarbejdere, tovholdere og ledelse i The Clean House;
 - Brugere og/eller tidligere brugere af de fire delprojekter, herunder brugere, som har afsluttet forløb i The Clean House;
 - Pårørende til brugere af The Clean House;
 - Samarbejdspartnere i Kriminalforsorgen;
 - Samarbejdspartnere i private behandlingsinstitutioner;
 - Den administrerende myndighed i centralforvaltningen og på udfører niveau;
 - Ansvarshavende administrator i Danske Daginstitutioner.
- **Kvantitative faktablade** udfyldt af informanter blandt nuværende brugere med spørgsmål til eksempelvis forsørgelsesgrundlag, uddannelse, erhvervsstatus, angivelse af periode personen har været stoffri, med videre.

Da relativt få deltagere (i alt 14 brugere) har udfyldt faktablade, er de oplysninger, der er fremkommet heraf ikke behandlet statistisk, men er i stedet under evalueringen anvendt til at understøtte de øvrige data.

Interviewene er gennemført på baggrund af semistrukturerede spørgeguides, som dels har indeholdt fælles elementer (evalueringsspørgsmål og indikatorer), dels er tilpasset hver enkelt informants funktion i relation til The Clean House. Sidstnævnte med henblik på at inddrage kontekstrelevante oplysninger og kvalificere/konfrontere opmærksomhedsområder, som er identificeret undervejs i evalueringen. Evaluatoren er i den eksplorative fase bistået af Souschef i Frederiksberg Rådgivningscenter Karin Raahauge til kvalificering af interviewguides og kvantitative faktablade.

Tabel 2 angiver de informanter, der blev interviewet i den eksplorative fase og i dataindsamlingsprocessen:

Tabel 2: Interviewede informanter	
Eksplorativ fase	
The Clean House	<ul style="list-style-type: none"> • Bestyrelsesformand Ib Elligsø • Projektkoordinator Jan Tonny Hansen
Eksperter	<ul style="list-style-type: none"> • Specialkonsulent Dorrit Pedersen, Københavns Kommune • Socialrådgiver Søren Sørensen, Københavns Kommune • Socialoverlæge Peter Ege, Københavns Kommune
Dataindsamlingsfase	
Københavns Kommune	<ul style="list-style-type: none"> • Projektkoordinator Jan Skovgård Jensen • Specialkonsulent Bodil Wedel • Specialkonsulent Dorrit Petersen • Fuldmægtig Alberte Bryld Burgaard.

¹ For så vidt angår brugerstatistik er de leveret af The Clean House. Flere talangivelser er baseret på skøn.

Direktoratet for Kriminalforsorgen	<ul style="list-style-type: none"> • Specialkonsulent Niels Løppenthin
Københavns Kommunes Rådgivningscentre	<ul style="list-style-type: none"> • Sagsbehandler Lisa Mortensen, Rådgivningscenter Vest, Københavns Kommune • Sagsbehandler Anne Boisen, Rådgivningscenter Vest, Københavns Kommune • Sagsbehandler Heidi Kærbo, Rådgivningscenter Vest, Københavns Kommune
Kriminalforsorgen Vridsløselille Statsfængsel	<ul style="list-style-type: none"> • Socialrådgiver Vibeke Blinn, Kriminalforsorgen • Behandlingskonsulent Anette Eller, Kriminalforsorgen
Ringø Statsfængsel	<ul style="list-style-type: none"> • Behandlingskonsulent Dan Bøgedal, Kriminalforsorgen
Danske Daginstitutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Administrator i Danske Daginstitutioner Torben Lund
The Clean House	<ul style="list-style-type: none"> • Projektkoordinator Jan Tonny Hansen, The Clean House • Tovholder for undervisning i Kris Danmark, Per Mikkelsen • Tovholder for Clean Home, Henrik Lind • Tovholder for Care House, Lene Skovsen • Tovholder for fængselsgruppen, Henrik Frandsen • Socialrådgiver Peter Bitsch <p>Fokusgruppeinterview:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 fokusgruppeinterview med medarbejdergruppen • 3 fokusgruppeinterview med nuværende brugere (i alt 14 brugere) <p>Interview med tidligere brugere af Kris Danmark og Care House og/eller Clean Home:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En tidligere bruger, som aktuelt er i stoffri misbrugsbehandling, og som afbrød undervisning, men blev i botilbud • En tidligere bruger, som tidligere har benyttet undervisning og botilbud, men som havde tilbagefald og i dag er i stoffri behandling • En tidligere bruger, som gennemførte forløb og i dag er stoffri og i undervisningsforløb <p>Pårørende til brugere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En forælder til en tidligere bruger af botilbud og undervisning • En forælder til en bruger af værestedet • En bror til en bruger af værestedet, som også selv har benyttet tilbuddet
KRIM	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke som oprindelig planlagt afholdt eksplorativt interview med interesseorganisationen KRIM, da det ikke vurderedes hensigtsmæssigt grundet organisationens manglende kendskab til The Clean House.
Private behandlingsinstitutioner i Danmark	<ul style="list-style-type: none"> • Kongens Ø i Vridsløselille Statsfængsel, Behandlingskonsulent Michael Rasmussen • Alfa-Fredensborg, leder Jørgen Maltesen • Moesgård Behandlingscenter, leder Mette Eliassen

1.2.2 Tilpasning af metode

I forbindelse med gennemførelsen af evalueringen af The Clean House, har der vist sig en række forhold, der har nødvendiggjort visse metodiske tilpasninger i forhold til det evalueringsdesign, der oprindeligt blev beskrevet i Oxford Research A/S' tilbud til Styrelsen for Social Service.

Det drejer sig om følgende fire forhold:

- **Brugen af Minnesota-betegnelsen:** I forbindelse med evalueringen har opdragsgiver ønsket en vurdering af samarbejdet mellem store private Minnesota-institutioner i Danmark og Kris Danmark. Imidlertid vurderer Oxford Research

A/S, at flere behandlingsinstitutioner i dag tager afstand fra Minnesota-betegnelsen. Derfor har Oxford Research A/S valgt at inddrage private behandlingsinstitutioner, som placerer sig op af de overordnede principper, som Minnesota-behandlingen bygger på, men som ikke nødvendigvis betegner sig selv som Minnesota-institutioner.

- **Identifikation af informanter der har fravalgt The Clean House:** Det har ikke været muligt at identificere informanter, der har fravalgt tilbuddene i The Clean House. Det skyldes blandt andet rekrutteringsgrundlaget til undervisningstilbud, botilbud og værestedet, som i høj grad er baseret på uformelle kommunikationsveje, når der ses bort fra rekrutteringen i fængsler. I fængslerne er rekrutteringen baseret på de indsatte aktive tilkendegivelse af et ønske om at indgå dialog med Kris Danmarks ansatte. Med henblik på at afdække årsagerne til, at nogle potentielle brugere fravælger tilbuddet, er dette spørgsmål afdækket under interview med samarbejdspartnere, og ansatte i The Clean House og tidligere brugere, som har fravalgt eksempelvis undervisningstilbuddet i The Clean House, men er vedblevet i andre tilbud i The Clean House.
- **Fokusgruppeinterview med beboere i Care House:** Det har ikke været muligt at afholde et fokusgruppeinterview med beboere i Care House specifikt, da beboerne kun opholder sig i Care House i en kort periode, og da alle i forbindelse med sommerferie var overflyttet til Clean Home. Evaluatoren har imidlertid afdækket brugertilfredsheden via telefoniske interview med tidligere beboere af Care House (og Clean Home) og pårørende.
- **Fokusgruppeinterview med pårørende:** Det var ikke muligt at gennemføre fokusgruppeinterview med pårørende til brugere af værestedet, da der er begrænset kontakt til de pårørende såvel i værestedet som i de øvrige delprojekter. I stedet er der foretaget telefoninterview med pårørende til brugere af værestedet og pårørende til en tidligere beboer og undervisningsdeltager.
- **Anvendelse af databaser:** Anvendelse af The Clean Houses databaser er fravalgt grundet hensynet til beskyttelsen af følsomme oplysninger jf. lov om behandling af personoplysninger, og hensynet til samarbejdsaftalen mellem brugere og The Clean House, som medfører særlige vilkår for anvendelse af statistik om brugerne. Oxford Research A/S har udarbejdet et kvantitativt skema, som tovholdere i alle delprojekter har udfyldt med henblik på i) at indhente data til analyse af udviklingen i og identifikation af bruger- og medlemsgruppen; ii) at afdække omkostninger ved forløb; og iii) at afdække forløb fra indslusning til udslusning.

1.2.3 Evaluerings- og analyseelementer

De overordnede evaluerings- og analyseelementer i evalueringen af The Clean House har således været:

- **Kortlægning;** af aktiviteter (antal, forløb, art), (antal) brugere, behov, økonomi (omkostninger, finansiering mv.), organisation samt tilfredshed. Kortlægningen har fundet sted på baggrund af kvantitative og kvalitative data, herunder de gennemførte interview, dokumentstudier, og resultaterne heraf er løbende anvendt til konfrontation og nuancering af den øvrige empiri.
- **Organisations- og interessentanalyse;** her er forhold vedrørende ansatte (antal og kvalifikationer/erfaring), arbejdsgange, organisering af ansvar og funktioner, The Clean Houses værdigrundlag, ansættelseskriterier mv. analyseret ved hjælp af de gennemførte interview og konfronteret og nuanceret med skriftlig

dokumentation fra The Clean House. Endvidere er forholdet til den administrerende myndighed og samarbejdspartnere, herunder deres vurdering af behov og potentiale, blevet undersøgt, ligesom det tværsektorielle samarbejde er kortlagt, og kontrakten/samarbejdsaftalen mellem The Clean House og Københavns Kommune er evalueret.

- **Resultatanalyse;** Dvs. en analyse af input (økonomiske og human ressourcer) i forhold til resultat. Herunder er der foretaget en økonomisk analyse med henblik på at vurdere, om de tildelte økonomiske midler er anvendt til formålet på en rationel måde. Grundet resultatanalysens særlige karakter i forhold til de øvrige evalueringsdele, er resultatanalysen beskrevet i et selvstændigt afsnit herunder.
- **Effektanalyse med indeholdt behovsanalyse.** Effektanalysen er en analyse af, om The Clean House når sine kort- og langsigtede målsætninger, for delprojekterne og for The Clean House, dvs. i forhold til brugernes behov og i forhold til The Clean Houses overordnede formålsbeskrivelse. Effektmålingen relaterer sig til de overordnede målsætninger og delmålsætninger for den enkelte brugers udbytte af ophold i The Clean House. I effektmålingen indgår brugertilfredsheden med delprojekterne i relation til identificerede behov. Brugertilfredsheden er afdækket, dels i fokusgruppeinterview med aktuelle brugere, dels under telefoninterview med en afgrænset gruppe af tidligere brugere og pårørende. Behovsanalysen er endvidere foretaget på baggrund af inddragelse af relevante samarbejdspartnere og ansatte i The Clean House.
- **SWOT-analyse.** Analysen af de fire delprojekter er ligesom organisationsanalysen gennemført med henblik på at kvalificere vurderingen af The Clean Houses muligheder, udfordringer, styrker og svagheder.

1.2.4 Metoder i resultatanalysen

Den økonomiske analyse består af to analyser:

- den ydre effektivitet (at The Clean House gør de rigtige ting) og
- den indre effektivitet (at tingene gøres på en omkostningseffektiv måde).

Analysen af den **ydre effektivitet** består af en afdækning af samlede indtægter inklusiv modtagne tilskud i årene 2002-2005. Tilskudsansøgninger og tilskudsbevillinger er læst igennem for en afdækning af deres formål. Disse formål sammenholdes med de aktiviteter, som midlerne bruges til. Dette gøres ved hjælp af en analyse af regnskabet nedbrydning i delprojekter/afdelinger, hvordan omkostninger henføres til delprojekterne/afdelingerne, og ikke mindst hvordan tilskudsindtægterne henføres til delprojekterne/afdelingerne. Ydermere bliver regnskaber og budgetter for 2002-2005 analyseret. Til analysen af den ydre effektivitet gennemføres også en stikprøvevis kontrol af bilag og en gennemgang af forretningsgangene vedrørende økonomien. Økonomistyringen og økonomisystemet vil endvidere blive analyseret.

Analysen af den **indre effektivitet** omfatter beregninger af enhedsomkostningerne for aktiviteterne i delprojekterne/afdelingerne i The Clean House. Der gøres brug af en metode, hvor de samlede omkostninger sættes i forhold til de gennemførte aktiviteter (for eksempel: samlede omkostninger i værestedet Clean House divideret med antal besøgende). Denne beregning suppleres med en beregning, hvor de samlede omkostninger sættes i forhold til kapaciteten (for eksempel: samlede omkostninger i værestedet Clean House divideret med maksimalt antal besøgende). Med sidstnævnte beregning er der mulighed for at dele den indre effektivitet op i effektiviteten ved

produktion af aktiviteterne og i effektiviteten ved udnyttelse af kapaciteten. Således suppleres beregningerne af enhedsomkostninger med beregninger af udnyttelsesgraderne i de forskellige delprojekter/afdelinger. Til beregning af enhedsomkostningerne er der i mindre grad gjort brug af activity-based costing (ABC), da regnskabet i forvejen er opdelt i delprojekter/afdelinger. Derudover foreligger der ikke et datagrundlag, der kan muliggøre en detaljeret ABC-analyse. Men beregning af enhedsomkostninger, hvor de samlede omkostninger sættes i forhold til den maksimale kapacitet bygger på principperne i ABC. Til sammenligning af de beregnede tal for The Clean House bliver der beregnet tilsvarende nøgletal for lignende organisationer. I stedet for at indsamle data fra et stort antal benchmark-organisationer, er der indsamlet data fra få organisationer. Dette er gjort med reference til det faktum, at mange faktorer forklarer forskellene i tallene, og disse faktorer kan bedst overskues med en kvalitativ metode med få observationer.

Til brug for analyserne af ydre og indre effektivitet er der indhentet data fra en række kilder. Dette drejer sig om personlige interview, telefonsamtaler og e-mail korrespondance med Torben Lund fra Landsorganisationen Danske Daginstitutioner (LDD) og projektkoordinator Jan Tonny Hansen fra The Clean House. Dertil kommer telefonsamtaler med diverse tilskudsgivere fra Københavns Kommune og Socialministeriet. Mange dokumenter er blevet analyseret herunder tilskudsbevillinger, tilskudsansøgninger, råbalancer, budgetter, årsregnskaber, ansættelseskontrakter, løningslister, lønstatistikker, kontoudtog, bilag, statistik produceret af The Clean House, kontoplan og medarbejderlister. I tillæg til data om The Clean House er indhentet data om benchmark-organisationerne. Dette drejer sig om telefonsamtaler, statistikker, regnskabstal og beskrivelser.

1.2.5 Evalueringsindikatorer

De i tabel 3 på næste side viste evalueringsindikatorer er udviklet i den eksplorative fase på baggrund af interview og dokumentstudier. Indikatorerne har i evalueringen bidraget som måleinstrument/rettesnor for den mere kvantitative del af evalueringen – og til at sætte de kvantitative informationer i forhold til de kvalitative informationer.

I den eksplorative fase er indikatorerne anvendt til udvikling af interviewguides og som opmærksomhedsområder i dataindsamlingen med henblik på dels at sikre en ensartet dataindsamling samtidig med, at der blev tilladt en kontekstspecifik dataindsamling og dermed forståelse af de enkelte projekter. De er endvidere anvendt i forbindelse med udarbejdelsen af interviewguides til den kvalitative dataindsamling.

I sammenfatningen for hele evalueringen, trækkes resultaterne blandt andet op i forhold til de udviklede indikatorer.

Tabel 3: Indikatorer	
Formåls-indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> • Succesrate i forhold til at brugere forbliver stoffrie/ikke-kriminelle • Øget accept blandt brugere af egen livssituation • Brugernes sociale integration • Etablering af netværk for stoffrie og ædru misbrugere og tidligere kriminelle • Oplysning om The Clean House blandt brugere og relevante samfundsinstitutioner
Input-indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> • Antal ansatte • Antal tilknyttede medarbejdere • Antal arbejdstimer • Antal rådgivningstimer • Kompetencer • Bevilgede midler • Anden finansiering • Særlige kvalifikationer • Evne til at etablere/skabe betingelser for netværk/regi for brugere
Resultat-indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> • Antal brugere pr. dag og år • Antal anvendte pladser i undervisning • Antal gennemførte undervisningsforløb • Antal beboere i botilbud • Antal aktiviteter • Karakter af aktiviteter • Antal ekskursioner for brugere og pårørende gennem værestedet • Antal kampagner, materialer mv. med henblik på oplysning om The Clean Houses arbejde og misbrugsindsatsen generelt • Antal personer ansat i praktik • Antal personer i revalidering • Antal brugere i arbejde • Antal brugere med familie • Anvendelse af netværk for tidligere stofmisbrugere • Antal brugere, der holder sig fri af kriminalitet
Effekt-indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> • Succesrate i forhold til at brugere er/forbliver stoffrie/ikke-kriminelle • Brugerens øgede forståelse for og accept af livssituation • Social integration/rehabilitering; Netværksdannelse, nye venner, uddannelse, bopæl, erhverv osv. • Brugere etablerer netværk med andre tidligere kriminelle eller stoffrie og ædru misbrugere • Øget kendskab til The Clean House blandt brugere og øget bevidsthed i samfundets institutioner om The Clean Houses indsats og misbrugsindsatsen generelt